

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Barn och smartphones

En studie av föräldrars attityder kring integritetsaspekten när det gäller barn och smartphones

Children and smartphones

A study of parents attitudes towards the integrity aspect when it comes to children and smartphones

OSKAR WENNERSTEN

Kandidatuppsats i informatik

Rapport nr. 2012:064

ISSN: 1651-4769

Abstrakt

Titel: Barn och smartphones - En studie av föräldrars attityder kring integritetsaspekten när det gäller barn och smartphones

Författare: Oskar Wennersten

Nyckelord: Smartphone, Integritet, Barn, Användning

Syftet med denna uppsats var att reda ut föräldrars attityder kring barn och deras användning av smartphones, framför allt när det gäller integritetsaspekten. Jag har undersökt huruvida föräldrar anser att deras barn ska ha smartphones, ifall de vill kontrollera denna användning, hur de vill kontrollera denna användning samt vilka implikationer det kan få.

Jag valde att använda mig av dels en kvantitativ metod, online-enkäter, och dels en kvalitativ, semi-strukturerade intervjuer. Jag har utgått från tidigare forskning inom ämnet i den mån den fanns.

Det jag kom fram till var att föräldrar överlag är positiva till att deras barn använder smartphones men att de gärna hade haft någon form av kontroll över användningen. Att det krävs en avvägning mellan föräldrarnas behov av kontroll och barnens behov av frihet och privatliv. Att föräldrar med yngre barn känner ett större behov av övervakning än de med äldre samt att det finns en del möjliga funktioner som de flesta föräldrar anser går över gränsen för att kränka barnets integritet.

Tack till min handledare, Dick Stenmark, till mina intervjuoffer och framför allt till alla som svarade på enkäten.

Abstract

Title: Children and smartphones - A study of parents attitudes towards the integrity aspect when it comes to children and smartphones

Writer: Oskar Wennersten

Keywords: Smartphone, Integrity, Children, Use

The purpose of this essay was to sort out parents attitudes concerning children and their use of smartphones, primarily in regards to the integrity-aspect. I have studied if parents believe that their children should have smartphones, if they want to control their use, how they want to control their use and what implications this might have.

I've chosen two methods for my research, one quantitative, online questionnaires, and one qualitative, semi-structured interviews. My base has been previous research in the area, to the extent it existed.

My findings suggest that parents, on the whole, are positive to letting their children use smartphones but that they'd like some sort of control over their use. That the parents need for control has to be weighed against the children's need for privacy and freedom. That parents with younger children to a larger extent feel the need for monitoring than those with older and that there are some possible functions that parents believe to be crossing the line and violates the children's privacy.

Innehåll

Abstrakt	i
Abstract	ii
Inledning.....	1
Syfte.....	1
Smartphones?	1
Bakgrund	1
Smartphones	2
Avgränsning.....	3
Metod.....	5
Urval	8
Tidigare forskning.....	8
Etiska överväganden	12
Resultat.....	13
Bakgrund om deltagarna.....	13
Barn och smartphones	14
Analys och diskussion.....	22
Hur känner föräldrar inför barns smartphoanvändning?.....	22
Vill, och i så fall hur vill föräldrar kontrollera/övervaka barns användning av smartphones?	24
Vilka risker är förknippade med en sådan kontroll/övervakning?	26
Reflektioner.....	27
Slutsats	29
Referenser	30

Inledning

Syfte

Syftet med denna uppsats är att reda ut föräldrars attityder kring yngre barn och deras användning av smartphones samt kring övervakning och kontroll av deras barns smartphoneanvändning. Min utgångspunkt har varit tidigare forskning inom området i den mån den existerar samt min egen idé om en smartphone-applikation för att kontrollera eller övervaka barn. Målgruppen skulle exempelvis kunna vara någon som funderar på att utveckla en sådan här applikation men också föräldrar som behöver hjälp eller råd angående hur de ska hantera just deras barns användning av smartphones.

Frågeställningarna jag har försökt besvara är:

Hur känner föräldrar inför barns användning av smartphones?

Vill, och i så fall hur vill, föräldrar kontrollera/övervaka barns användning av smartphones?

Vilka risker är förknippade med en sådan kontroll/övervakning?

Smartphones?

I denna text så använder jag begreppet smartphone en hel del. Med smartphone så menar jag en mobiltelefon eller liknande enhet med Android, Windows Phone, IOS eller nåt liknande operativsystem. I begreppet smartphone så väljer jag att, i texten inte i undersökningen, också innefatta surfplattor då surfplattorna i princip är en smartphone utan telefonkapacitet (till exempel Apple Ipad Touch, Apple Ipad, Samsung Galaxy Tab- eller Galaxy Player-serien). Jag är medveten om att detta kan innebära vissa begränsningar i mitt resonemang, men enkäten visade att det inte var några av mina respondenter som hade en surfplatta utan att också ha en smartphone så jag bedömer risken att detta skulle påverka resultatet som minimal.

Bakgrund

Mobiltelefoner tar upp allt mer av vår tid och vi lever redan idag i en värld där det finns fler mobiltelefoner än människor (Cisco 2012) samtidigt som användandet går allt längre ner i åldrarna. När det gäller traditionella mobiltelefoner så har detta mestadels setts som positivt då fördelarna med att barn har mobiltelefoner är uppenbara samtidigt som farhågorna inte

är så stora.

De uppenbara fördelarna som en mobiltelefon ger ett barn är enligt (Davie, R., Panting, C. och Charlton, T., 2004) främst säkerhet, att barn och föräldrar kan nå varandra om något händer oavsett vart man befinner sig, och att de ger barnen ett ökat självförtroende genom att hjälpen aldrig är mer än ett samtal bort. Men det finns också andra fördelar som kanske inte är lika uppenbara. Att skvaller är viktigt för en människas välbefinnande och utveckling finns det starka belägg för, till exempel Anna Hummels artikel *The Evolutionary Significance of Gossip* (Hummel, A., 2009), och då anser Davie med medförfattare att mobiltelefoner bland ungdomar gör att de är mer fria att skvallra utan föräldrarnas hämmande insyn och kontroll. En annan aspekt de tar upp är att mobiltelefoner har blivit något av en mode-accessoar som kan indikera både social status och grupptillhörighet, framför allt bland yngre, och att det främst är positivt förutom för de som inte har någon mobiltelefon som då riskerar att hamna utanför.

De rädslor som finns handlar mestadels om oro för strålningens påverkan, en rädsla om att barnen ska bli rånade på sina telefoner samt en viss rädsla från skolorna att telefonerna ska distrahera från skolarbetet (Davie et al. 2004). Sen finns förstås också rädslan från föräldrar att deras barn ska dra ihop enorma telefonräkningar, men telebolagen var rätt snabba med att införliva funktioner för att motverka detta såsom spärrar vid ett visst belopp och dylikt. EU-parlamentet har också precis kommit med en *Skriftlig förklaring för att skydda barn och ungdomar mot kostnadsexplosioner till följd av överdrivet höga mobiltelefonräkningar* (Mölzer A., 2011) vilken säger att operatörerna bör erbjuda ungdomstariffer med möjlighet för föräldrarna att bestämma vilka tjänster som ingår och att de bör erbjuda föräldrar en möjlighet att underrättas om en förhandsbestämd kostnadsgräns överskrids. Det sistnämnda erbjuder redan alla operatörer som är aktiva på den svenska marknaden.

Smartphones

Smartphones är egentligen inget nytt fenomen utan har funnits i minst ett tiotal år (Reed, B., 2010). Men bilden av en smartphone, och framför allt bilden av en smartphoneanvändare har förändrats. För tio år sedan var smartphones främst till för affärsmän och liknande som behövde kunna se sina mail på alla sina affärsresor eller när de var ute på kundbesök och så.

Detta förändrades gradvis med start 2007-08 när Apple lanserade Iphone och folk började upptäckta att man kan ha en telefon som är rolig och användarvänlig utan att göra avkall på någon funktionalitet. Fortfarande så var det dock en ganska dyr pryl så att köpa sådana till sina barn var för de allra flesta inte aktuellt, även om många lät deras barn leka med telefonerna. Detta började dock förändras redan i slutet av 2008 när Google lanserade sitt operativsystem Android (Zeigler, C., 2011). Android var något nytt, nämligen ett öppet operativsystem för telefoner, vilket innebar att tillverkare (mer eller mindre) gratis kunde installera operativsystemet på sina telefoner. Detta gjorde att priserna pressades neråt och idag kan man få en helt acceptabel smartphone med Android för under 1000 kr (Prisjakt 2012).

Avgränsning

Jag har valt att titta på just integritetsaspekten när det gäller barns smartphoneanvändning så därför har jag mer eller mindre bortsett från några av de farhågor som föräldrar traditionellt har känt kring barn och internet eller mobiltelefoner. Jag tar exempelvis inte upp frågan om pedofiler som "fiskar" efter offer (s.k. "grooming") på nätet då det redan finns väldigt mycket forskning kring detta (till exempel *Protecting Children on the Internet: Mission Impossible?* av Audrey Rogers 2009) och dessutom anser jag att den frågan blir mindre och mindre aktuell ju fler "vanliga människor" som lever allt mer av sina liv online. En möjlig anledning till varför den frågan fått så mycket uppmärksamhet till stor del hör ihop med människans rädsla för det okända, så länge internet var okänt för den stora allmänheten så såg man bara de hemska problemen (Barn kan se porr! Det finns barnporr! Pedofiler letar offer!). Men nu är internet så allomfattande och nyttan så stor och välkänd att man inte längre kan fokusera bara på det negativa.

Jag har också valt att inte ta upp frågan om online-mobbning (eller cyber-bullying) då den egentligen har ganska lite med internet eller smartphones att göra. Barn har en tendens att leta upp den som sticker ut och hacka ner på den och att detta har flyttat ut på nätet anser jag bara är en reflektion på dels att vi lever allt mer av våra liv där och dels att man har ett visst mått av anonymitet där, upplevd eller reell (Valcke, M., De Wever, B., Van Keer, H. och Schellens, T., 2011). De barn som mobbar andra på nätet är ju samma barn som annars hade

mobbat dem i skolan eller någon annanstans. Det många inte tänker på är att även mobbade barn får väldigt många fördelar från nätet, det finns så många communityn och andra grupperingar online att ingen längre behöver känna sig lika utstött eller ensam.

Ett problem som många undersökningar om barn och mobiltelefoner tar upp är risken att bli bestulen eller rånad på telefonen (till exempel Valcke, M., Bonte, S., De Wever, B. och Rots I., 2010, eller Valcke et al. 2011). Den risken har jag också valt att inte ta upp då det dels ligger utanför mitt fokus för studien och dels för att det problemet blir mindre och mindre då mobiltelefoner blir allt mindre en lyxvara och mer något som alla har och har råd med.

Problematiken med strålning från mobiltelefoner och huruvida den är skadlig på lång sikt är inte klarlagt ännu. Vi har inte haft mobiltelefoner tillräckligt länge för att de riktigt långvariga effekterna ska visa sig men den mesta forskningen på området (till exempel Rothman, K.J., 2000, eller Johansen, C., Boice, J.D., McLaughlin, J.K. och Olsen, J.H., 2001) tyder på att hälsoeffekterna är förhållandevis låga. Det är inte heller något som går att undkomma utan svårigheter då man hela tiden bombarderas med mängder av elektromagnetisk strålning i dagens samhälle. Denna problematik ligger också utanför det område jag undersöker i denna uppsats och således väljer jag att inte behandla den djupare.

Metod

Detta kapitel handlar om hur jag gått till väga för att undersöka mitt problem, de metoder och tekniker jag använt samt hur jag gjort mitt urval.

Jag har genomfört en kvantitativ enkätundersökning bland föräldrar för att det är en metod som passar då jag ville få en bred överblick av föräldrars attityder kring smartphone-användning bland barn. En enkät är en bra metod för denna typ av frågor då den ger en stor mängd svar som är enkla att kategorisera och presentera när man har en stor grupp av människor att undersöka (Sharp, H., Rogers, Y. och Preece, J. 2009). Ett problem med att genomföra denna typ av enkätundersökning är att det är omöjligt att veta ifall de som väljer att svara på enkäten på något sätt skiljer sig från de som väljer att avstå, alltså att den kategori människor som är positiva till att svara på en enkät kanske har andra åsikter och värderingar än de som normalt inte svarar på denna typ av undersökningar, och för en viss undersökning kan denna effekt bli än större. En anledning till detta är att om man har starka åsikter om ett visst ämne, vare sig de är positiva eller negativa, så är man mycket mer benägen att vilja föra fram dem (Cornford, T. och Smithson, S., 2006), vilket gör att svaren på en enkät ofta är mer extrema än vad genomsnittet egentligen anser. Enkäten bestod av sammanlagt 21 frågor men, då vissa frågor inte visades beroende på vad man svarat, så var det ingen som fick se mer än 18 frågor.

Jag har också genomfört två djupgående, semistrukturerade intervjuer för att få ett djupare perspektiv. Semistrukturerade intervjuer går ut på att man har ett antal frågor som grund men att man ställer följdfrågor utefter vad intervjuobjektet svarar och låter intervjuobjektet flyta ut lite mer i sina svar och liknande (Sharp et al. 2009).

Anledningen till att jag valde att kombinera en kvantitativ metod, en enkät, med en kvalitativ är att jag ville dels ha reda på vad föräldrar i allmänhet har för åsikter kring denna problematik, och då passar det väldigt bra med en enkät, och dels få lite grundligare insikter om vad ett par enstaka föräldrar tycker för att på så sätt få lite djupare förståelse bland annat för hur de som svarar på enkäten tolkar frågorna men också för att en intervju självklart ger mer utförliga och längre svar än en enkät.

Jag har utformat enkäten främst med hjälp av de metoder och tekniker som står beskrivna i böckerna *Interaction Design* (Sharp et al. 2009), *Project Research in Information Systems* (Cornford och Smithson 2006) och *Forskningsmetodikens grunder* (Patel, R. och Davidson, B., 2011). Böckerna poängterar alla att det är viktigt att först och främst klargöra ens syfte med studien, hur svaren kommer att användas samt ifall studien är anonym eller ej. Jag valde att låta deltagarna vara anonyma då jag inte vill att de ska känna sig hämmade i sina svar. Men, då jag valde att ha ett incitament för att genomföra undersökningen i form av två lotter som lottades ut till en av deltagarna, så var jag tvungen att samla in e-postadresser. Detta var dock helt frivilligt och de insamlade adresserna behandlades konfidentiellt, vilket jag också poängterade i enkäten.

För utformningen av själva frågorna utgick jag ifrån ett iterativt angreppssätt där jag började med att skriva en mängd frågor om det som jag ville ha reda på, sen prövade jag att sätta ihop dem på olika sätt och lät några bekanta pröva olika iterationer tills jag hade en enkät som jag var nöjd med. Frågorna utformades utifrån metoder i bland annat *Project Research in Information Systems* (Cornford och Smithson 2006) och *Forskningsmetodikens Grunder* av Patel och Davidson (Patel och Davidson 2011) men främst Rogers med fleras bok *Interaction design* (2009) och artikeln *How to design a questionnaire* av Wai-Ching Leung (Leung, W-C., 2001).

Det viktigaste när man utformar enkätfrågor är enligt Cornford och Smithson (2006) att frågorna är följande:

- tydliga och lätta att förstå
- utan onödiga antaganden
- utan jargong
- omfattande
- direkt svarbara så att respondenten inte behöver söka upp någon information för att kunna svara på dem

Patel och Davidson poängterar att man måste beakta två aspekter innan man utformar frågor för insamling av information. Vilken grad av standardisering respektive strukturering som frågorna har. Med standardisering menar de i vilken utsträckning frågorna är förbestämda. En hög grad av standardisering innebär att man ställer samma frågor i samma ordning till alla respondenter medan en låg grad av standardisering betyder att man utformar frågorna under intervjuens gång och ställer dem i den ordning som passar. Strukturering handlar istället om i vilken grad svarsalternativen är förbestämda. Så en enkät med hög grad av strukturering innebär exempelvis en enkät med fasta svarsalternativ medan en med låg grad av strukturering skulle kunna vara en utan svarsalternativ där respondenten får svara helt fritt.

Min enkät har en ganska hög grad av standardisering för både frågorna och ordningen de kommer i är förbestämda. Dock har jag utformat enkäten så att inte alla behöver svara på alla frågor. Exempelvis är det ingen idé att för en respondent att svara på frågor om hans barns användning av smartphones när man redan har svarat att hen inte använder en smartphone eller dylikt. Jag bedömer också att enkäten har en ganska hög grad av strukturering då de allra flesta frågor har ett antal fasta alternativ att välja på, men samtidigt är inte alla frågor helt strukturerade då jag ofta erbjuder ett öppet svarsalternativ där respondenten själv kan formulera ett svar och ett par av frågorna är helt ostrukturerade och alltså helt saknar svarsalternativ.

Enkäten utformades i Google Dokuments (numera Google Drive) formulärsfunktion då det är ett förhållandevis enkelt verktyg som ändå erbjuder en del avancerade funktioner för både insamling och presentation av data. Ett mer avancerat verktyg hade förstås låtit mig utforma en mer avancerad enkät men jag bedömde att enkelheten i Google Dokument, samt det faktum att jag redan hade ett konto där, gjorde att fördelarna med att använda det vägde över.

Jag gick igenom ett flertal iterationer av enkäten innan jag fastställde dess slutgiltiga form.

Intervjufrågorna baserades till stor del på den iteration av enkäten som var aktuell vid genomförandet av intervjuerna. De genomfördes hemma hos intervjupersonerna och ljud spelades in för senare transkribering. Båda intervjuerna höll på i ungefär tio minuter.

Urval

För att få in så många svar som möjligt på enkäten så la jag upp den på både Facebook och forumet Familjeliv. Facebook för att det är en kanal till alla mina vänner, bekanta, klasskompisar och liknande och att de antagligen är mer benägna att fylla i en enkät från mig än personer som inte känner mig. Familjeliv valde jag för att det är ett av Sveriges största forum för föräldrar vilket innebär att enkäten når en så stor del av min målgrupp som möjligt. Sammantaget hoppades jag att de båda kanalerna skulle ge fler och mer diversifierade svar än om jag bara hade lagt upp enkäten på en av dem. Sammanlagt fick jag in 25 svar.

Intervjupersonerna valde jag ut inom min bekantskapskrets. Jag försökte välja två personer som skulle ge skilda perspektiv på problematiken men som samtidigt har chans att komma med insikter som skulle kunna vara till nytta för mig. Därför valde jag en person, en man, som är mycket teknikintresserad och som låter hans barn använda teknik i ganska stor utsträckning (Intervju 1) och en person, en kvinna, som har en mer restriktivt och misstänksamt förhållande till tekniken och som anser integriteten vara mycket viktig (Intervju 2).

Tidigare forskning

Då det ämne jag valt att skriva om, föräldrars attityder kring barns användning av smartphones, är såpass nytt så finns det inte någon forskning om just det utan jag har fått utgå från forskning inom liknande områden som har funnits lite längre. Främst föräldrars attityder till barns internetanvändning, som ju tar upp mycket av den problematik jag ämnar undersöka, samt föräldrars attityder kring barns användning av mobiltelefoner. Ett problem med forskningen om barns internetanvändning för mig är att den stora merparten av den fokuserar på barnpornografi och/eller pedofili på nätet och vad man ska göra för att begränsa eller hindra dessa, vilket är en aspekt som jag valt att inte behandla.

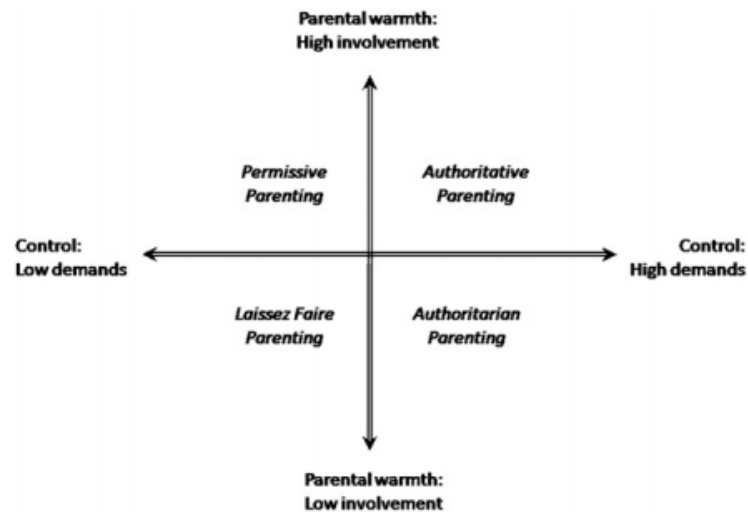
En artikel som jag har haft nytta av är *Mobile phone ownership and usage among pre-adolescents*. (Davie et al. 2004). Studien artikeln undersöker mobiltelefonanvändning bland barn 10-11 år i Gloucestershire i Storbritannien. Studien skiljer sig från min i och med att det är barnen som fått svara på frågor och inte föräldrarna, den fokuserar därmed också mer på reella riskfaktorer som barnen har upplevt, inte de rädslor som föräldrarna har, vilket min studie är inriktad på. Studien tar också upp bland annat de faktorer som påverkar beslutet att skaffa mobiltelefon till barn och vad barnen använder telefonen till, men de frågorna är mindre relevanta för min studie. De riskfaktorer som framkommer i artikeln är bland annat att 17% av deltagarna har blivit utsatta för skrämmande samtal eller sms, att 7% har fått hotfulla samtal eller sms och att 20% av deltagarna har gjort sönder eller blivit rånade på sina mobiltelefoner. Det största problemet som artikeln kommer fram till är dock att över hälften av deltagarna inte hade mobiltelefoner och därmed riskerade att hamna utanför i skolan eller i det sociala livet. Att artikeln är såpass gammal gör dock att en del av siffrorna med största sannolikhet inte stämmer längre (exempelvis de om att mindre än hälften av barnen har mobiltelefoner), och det är de siffrorna som är mest aktuella för mig.

En annan artikel som har varit mycket behjälplig är *Internet parenting styles and the impact on Internet use of primary school children* av Valcke, Bonte, De Wever och Rots (2010). Den tar bland annat upp att följderna av hård kontroll av barns internetanvändning är att barnen blir sämre på IT än andra barn med mer tillåtande föräldrar. En viktig sak för min uppsats som kommer ifrån denna artikel är att så mycket av den tidigare forskningen bara har fokuserat på barnens upplevelse av den kontroll deras föräldrar utövar över deras internetanvändning och att man därför tappar helhetsperspektivet då man inte har involverat föräldrarna. Därför anser författarna att det behövs mer forskning om detta ur ett föräldraperspektiv.

Artikeln kommer fram till att det finns fyra *Internet parenting styles*:

- *Permissive* (Tillåtande) som inte sätter några fasta gränser, undviker konfrontation med sina barn och går med på vad barnen vill. De har en hög grad av värme i sitt föräldraskap men ger dåligt med vägledning.

- *Laissez-faire* (ung. Låt gå) som utmärker sig genom låga nivåer på både kontroll och involvering. De är inte stödande eller reglerande när det gäller barns internetanvändning.
- Authoritative (Auktoritativ) som utmärker sig genom att ha tydliga regler. De sätter inga fasta gränser, men förväntar sig att deras barn tar ansvar själva. De har en tendens att sätta praktiska regler kring internetanvändningen.
- Authoritarian (Auktoritär) är de föräldrar som förväntar sig total lydnad utan ifrågasättande. De diskuterar inte internet och är inte öppna för dialog om det.

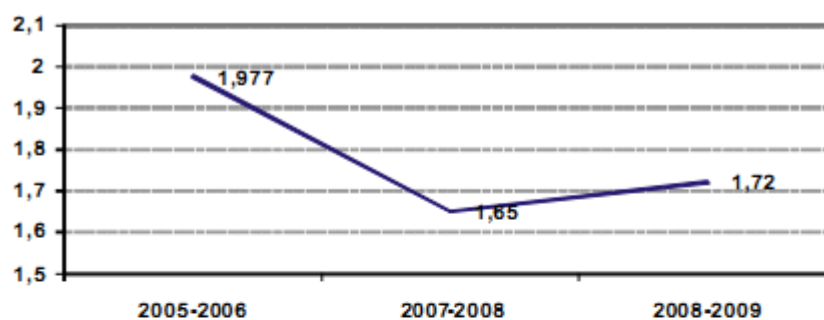

Artikeln finner att dessa fyra typer är oproportionerligt representerade i forskningen, att *Laissez Faires*-föräldrarna vanligtvis är underrepresenterade då de har en tendens att inte medverka i undersökningar i samma utsträckning som de andra föräldratyperna.

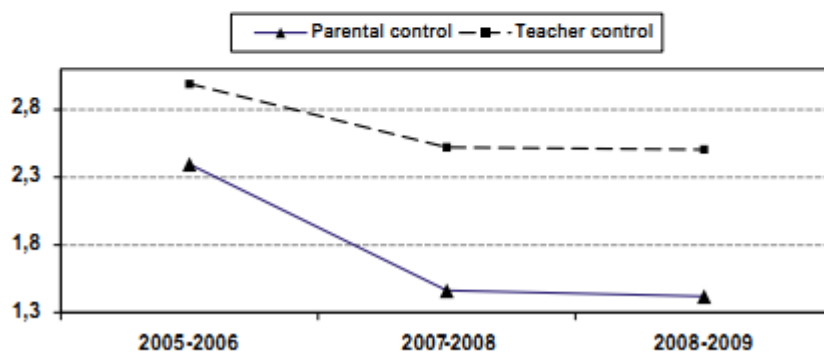
En annan studie som jag också har haft nytta av är *Long-term study of safe internet use of young children* (Valcke et al. 2010) som definierar tre risker som är associerade med barns beteende på nätet: *Content risks*, *Contact risks*, och *Commercial risks*, samt hur dessa är relaterade till graden av kontroll eller övervakning föräldrar och skola utövar över barns internetanvändning. *Content risks* handlar om risken att barn exponeras för skadligt material, exempelvis pornografi, rasism eller våldsskildringar. *Contact risks* handlar om riskerna kring kontakt med andra och innefattar allt från *grooming* till nätmobbning och att

barnet delar med sig av för mycket information (exempelvis med web-kameror). Commercial risks handlar om de risker som är associerade med att barnen blir kommersialiserade på nätet och innefattar exempelvis att barn blir (ibland omedvetet) utsatta för marknadsföring, att barn deltar i marknadsundersökningar eller att de spåras med så kallade cookies. Den studie som artikeln bygger på är en kvantitativ enkätstudie av sammanlagt 10 000 skolbarn i Flandern utförd vid tre tillfällen över fyra år.

De finner att riskbeteende är starkt kopplat till ålder på så sätt att ju äldre man är desto mindre riskfyllt är ens beteende. Att riskbeteendet i den undersökta gruppen var som högst vid det första undersökningstillfället men sedan stabiliserade sig samtidigt som graden av föräldra- och lärarkontroll följde samma mönster. Alltså att det ser ut att finnas ett samband mellan ökad kontroll och ökat riskbeteende, framför allt när det gäller föräldrakontroll.

Evolution in unsafe Internet behavior over time.

Minimal changes in the level of parental and teacher control.

Den sista artikeln jag har haft som grund är *Cyber-Parenting: Internet Benefits, Risks and Parenting Issues* (Wong 2010). Hen har genomfört en kvantitativ studie av 2579 familjer med barn i åldrarna 6-17 i Hong Kong i slutet av 2009 för att undersöka hur nöjda föräldrarna var

med hur de hjälpt deras barn att få ut det mesta från nätet samt hur nöjda de var med deras förmåga att skydda barnen från online-hot. Studien hade bland annat 17 typer av metoder för detta (alltså hjälpa barn att få ut det mesta från nätet respektive skydda dem från hot) som deltagarna fick gradera hur ofta de använt/upplevt. En sak hen kom fram till, som skiljer sig ganska ordentligt från mina resultat, var att en tredjedel av föräldrarna aldrig ens hade använt en dator och bara drygt sextio procent av föräldrarna hade någon typ av erfarenhet från internet samtidigt som över 95% hade en dator i hemmet. Vidare kommer hen fram till att 36,5% av föräldrarna som hade äldre barn (10-17) ansåg att deras barn la för mycket tid på nätet medan bara 8,8% av de med yngre barn ansåg samma sak. Resultaten visade också att föräldrar generellt sett är positiva till internet och inser dess möjligheter till att förenkla utbildning (70,3%) och hur viktigt internet är för vardagslivet (69,1%), och att detta är mer uttalat ju högre utbildning föräldrarna har.

Etiska överväganden

Enligt vetenskapsrådets etikregler (beskrivna på www.codex.vr.se) så är det mycket viktigt att man har en rigorös respekt för informanternas säkerhet, personliga integritet, anonymitet och att man kontinuerligt reflekterar över studien och betydelsen av resultatet. Jag har varit tydlig i att studien är frivillig, anonym, att deltagarna närsomhelst kan välja att hoppa av, vad syftet med min studie är samt vad som händer med det insamlade materialet. Jag har också beaktat risken att studien skulle innebära någon form av skada för deltagarna, men bedömer den som liten.

Resultat

Jag kommer här att presentera resultatet från enkätundersökningen och de två intervjuer jag genomförde. Först går jag igenom de demografiska frågorna vartefter frågorna om barn och smartphoneanvändning kommer. Intervjusvaren presenteras i relation till enkätsvaren.

Bakgrund om deltagarna

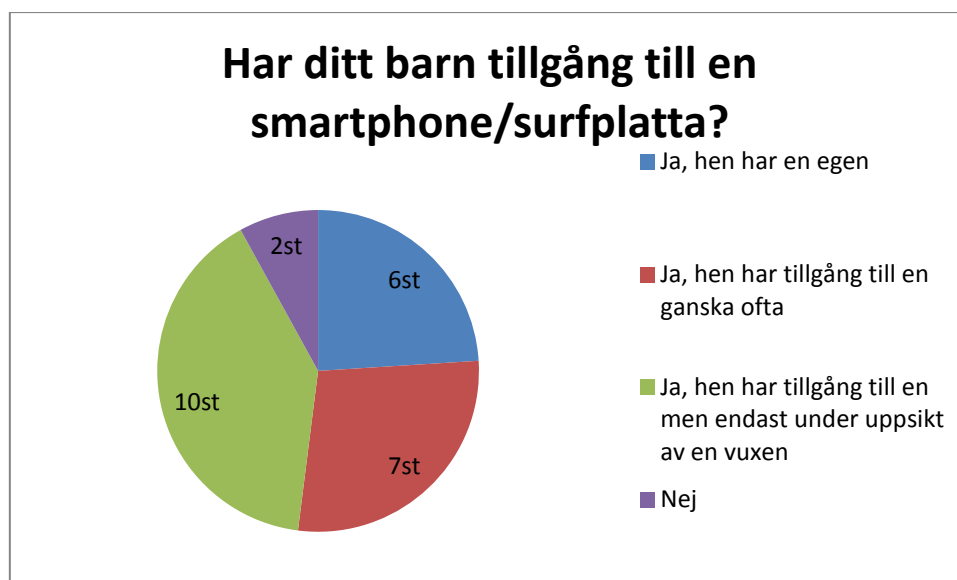
Åldersspannet på de som valde att delta i enkäten sträcker sig från kategorin "20-26" till "över 46" men merparten (18 av 25) av svaren kommer från personer under 35 år samtidigt som bara en person är över 40. Alla har förstås barn då det var ett krav för att få svara på enkäten och de flesta har bara ett (14 st.) eller två (8 st.) barn. Åldrarna på barnen är utspridda över hela skalan men de flesta respondenterna har yngre barn i åldern 0-2 (15 st.) eller 3-5 (10 st.) samtidigt som det bara är en person som har svarat att hen endast har barn över tolv och två som bara har barn i åldern 10-12. De två personer jag intervjuat passar rätt väl in här då båda är runt 30 år och har ett barn var som är fem respektive sju år gammalt.

De flesta som svarat på enkäten bedömer sina egna IT-kunskaper som goda (9 st.) eller mycket goda (9 st.) samtidigt som ingen av dem anser att deras IT-kunskaper är obefintliga och endast två personer bedömer dem som dåliga. När det gäller barnens IT-kunskaper så ser bilden annorlunda ut och den överlägset största kategorin är obefintliga IT-kunskaper med elva personer samtidigt som det bara är fem som bedömer dem som goda eller mycket goda. Frågan om barnens IT-kunskap i jämförelse med föräldrarnas visar samma tendenser då tjugo personer svarar att de har mer IT-kunskaper än sina barn och bara en att barnen har bättre kunskaper än dem själva. Tittar man på dessa svar i relation till barnens ålder så framkommer det att ju äldre barnen är desto mer IT-kunskaper har de och desto större chans att föräldrarna bedömer barnens kunskaper som bättre än deras egna. Jämför jag dessa svar med vad intervjuobjekten svarade så stämmer det ganska väl även här. Den ena personen bedömde både sina och sin dotters IT-kunskaper som ganska bra, medan den andra personen bedömde både sina och sin sons kunskaper som medelbra. Båda anser dock att de har mer IT-kunskaper än sina barn, även om person 2 påpekade att barnet var bättre på spel och sådana saker medan hon hade mer allmänna IT-kunskaper. Detta stämmer också ganska väl in på enkätsvaren då hennes son är lite äldre än person 1s dotter och därmed borde ha fått lite mer IT-kunskaper. Av respondenterna på enkäten uppger alla att de har

tillgång till dator och internet i hushållet och nästan alla (24 st.) att de också har en smartphone men bara tio personer att de har en surfplatta. Jämför jag detta med intervjuerna så är det första gången som resultaten inte stämmer helt överens då person 2 inte har någon smartphone i sitt hushåll vilket, som sagt, den stora merparten av enkätrespondenterna hade, i övrigt är svaren mer likartade.

Barn och smartphones

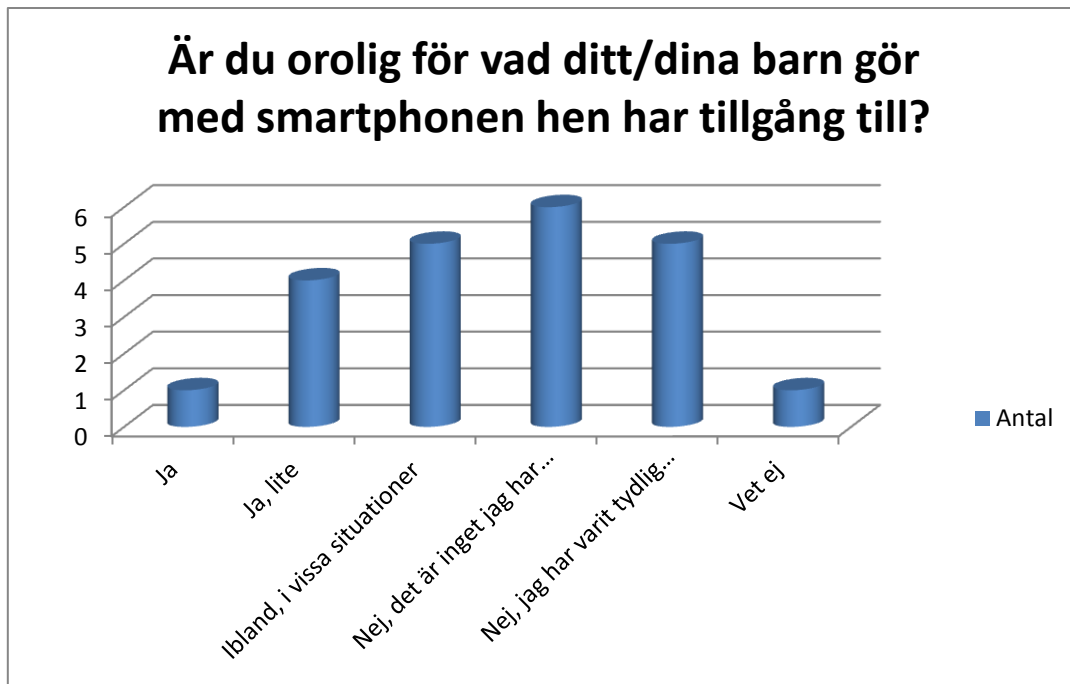
På frågan om ens barn har tillgång till en smartphone eller surfplatta så är det bara två enkätrespondenter som svarar nej. De övriga svaren är ganska jämt fördelade över alternativen (Ja, en egen; Ja, ganska ofta och Ja, ibland under uppsikt av en vuxen) med en viss övervikt mot att barnet endast har tillgång till en ibland under uppsikt av en vuxen. Även här stämmer intervjuperson 1s svar väldigt väl överens med vad enkäten visade medan person 2s svar visar på en aningen mer restriktiv hållning. Relaterar man detta till barnens ålder så är det ganska tydligt att ju äldre barnet är desto större chans att hen har tillgång till en egen smartphone. Efter denna fråga delar enkäten på sig så att de som svarat "Nej" kommer till frågor om varför inte och ifall det finns något som skulle kunna ändra deras ståndpunkt.

Eftersom det bara var två personer som svarade nej så går jag kort igenom deras efterföljande svar först. På frågan om varför deras barn inte hade tillgång till en smartphone så svarade den ena personen att hen inte ansåg att hens barn var tillräckligt moget och den

andra att hen ville att hens barn skulle få vara barn så länge som möjligt. På frågan ifall en kontrollapplikation av något slag eller en telefon med detta inbyggt skulle göra dem mer benägna att tillåta barnet att använda en smartphone så svarar den ena nej och den andra att det beror på vilka funktioner som appen erbjuder. Intervjuperson 2s barn hade inte heller tillgång till en smartphone men motiverar det med att de hellre lägger pengarna på annat, som semesterresor eller liknande. På frågan om ifall en kontroll-app kunde påverka detta svarade hon nej, men det framkom också att det antagligen blir smartphones till familjen nästa gång de ska byta telefoner då de telefonerna har gått ner i pris.

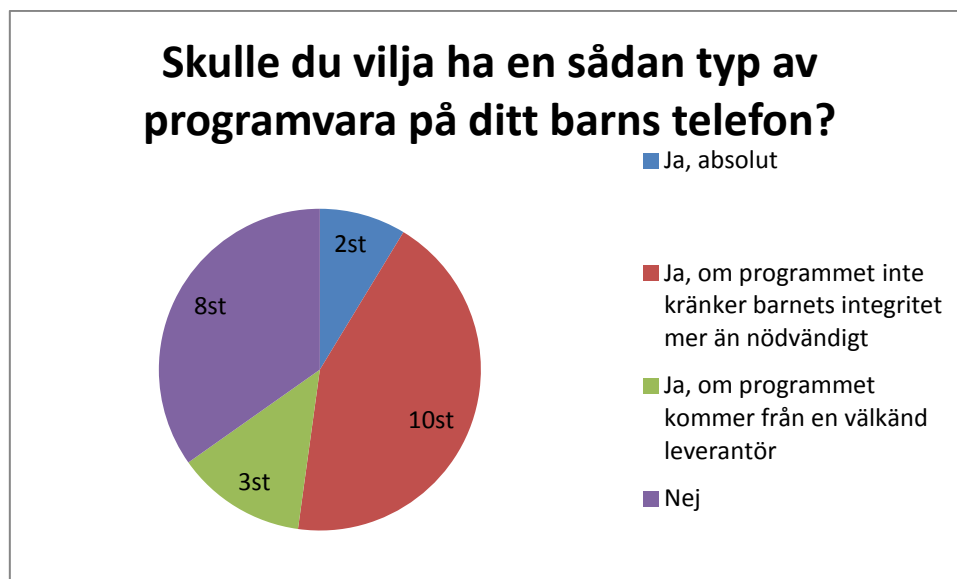
De övriga respondenterna fick istället svara på frågor om ifall de är oroliga över deras barns användning av smartphones och ifall de har installerat eller aktiverat någon form av begränsning eller kontroll av den/de smartphones barnen har tillgång till, samt ifall de skulle vara intresserade av sådana funktioner. För frågan om oro så ser svaren vid en första anblick ganska spretiga ut, men slår man ihop de två ja-alternativen (*Ja* och *Ja, lite*) och de två nej-alternativen (*Nej, det är inget jag tänkt på* och *Nej, jag har vart tydlig med riskerna som finns och litar på att mitt barn förstår dem*) så blir bilden lite tydligare. Då är det fem personer som svarat *Ja*, elva som svarat *Nej*, fem som svarat *Ibland, i vissa situationer* och en *Vet ej*. Intervjuperson 1s svar stämmer väl överens med detta då han inte var orolig för vad hans dotter gjorde med smartphonen. Relaterar man detta till barnens ålder så framträder det rätt tydligt att de med äldre barn är mindre oroliga än de med yngre.

På frågan om ifall de har installerat något program för övervakning eller begränsning av telefonen så svarar den stora merparten *Nej* (21 personer) medan endast två personer har installerat någon form av begränsning och ingen har installerat någon typ av övervakningsprogram. Intervjuperson 1 ger liknande svar, han har inte installerat något som har att göra med dessa funktioner men han har aktiverat telefonens inbyggda funktioner så att det inte går att köpa appar och liknande utan lösenordet.

På frågan om de skulle vilja ha någon sådan programvara på sina barns telefoner så gav jag fyra svarsalternativ, ett tydligt Ja respektive Nej och två ja-alternativ med förbehåll (beroende på leverantör av programmet eller om barnets integritet inte kränks mer än nödvändigt). Tio personer svarade *Ja, om barnets integritet inte kränks mer än nödvändigt*, tre *Ja, om programmet kommer från en välkänd leverantör* och två *Ja, absolut*. De som inte vill ha ett sådant program alls uppgick till åtta personer. Intervju 1 gav lite djupare insikter i denna fråga, han var inte så intresserad av sådana funktioner men hade nog använt dem ifall de fanns på telefonen från början. Han insåg också att andra föräldrar med mer oregerliga barn kanske har ett större behov av sådana funktioner än honom (*"Hade jag haft en skitunge så hade bilden förstås sett annorlunda ut..."*). Intervjuperson 2 hade andra farhågor som främst handlade om oro för barnets integritet och var därför inte intresserad av en sådan

applikation. Efter denna fråga går enkäten ihop igen så att alla svarar på de efterföljande frågorna, fram tills nästa sida där den delar sig igen.

Den här delen av enkäten handlar om vilka funktioner man skulle vilja se respektive inte skulle vilja se i en sådan app. Alla alternativ presenterades för respondenterna och de kunde välja valfritt antal av dem. Den funktion som flest skulle vilja se är en möjlighet att blockera de saker som kostar pengar, exempelvis köp av appar, som nitton personer har valt. Det näst flest är intresserade av är *Blockera internetåtkomst till vissa sidor* som sju personer vill se. *Blockera installation av appar baserat på vissa kriterier (exempelvis appens lämplighet i åldershänseende)* kommer näst med sexton personer. Sen kommer följande i uppräknad ordning: *Blockera utgående samtal/sms förutom för vissa förutbestämda nummer* (nio personer); *Blockera inkommande samtal/sms förutom för vissa förutbestämda nummer* (åtta personer); *Begränsa funktionalitet baserat på tid (exempelvis att barnet inte kan spela eller skicka sms på lektionstid eller liknande)* (sju personer) och *Skicka varningar till föräldrarna om barnet inte är där hen ska vara (exempelvis om barnet inte är i skolan när hen ska vara det)* (också sju personer); *Att låta föräldrar se barnets position hela tiden* (fem personer); *Statistik om vad andra föräldrar tillåter så att jag får det enklare att besluta vad mitt barn får göra* (fyra personer); *Blockera all internetåtkomst utom vissa sidor* (tre personer); *Begränsa funktionalitet baserat på plats (exempelvis att barnet inte kan spela eller skicka sms på skolans område eller liknande)* (också tre personer) och *Ge realtidsinformation om vad barnet gör just nu (exempelvis vilka appar som används eller vilka samtal/sms som*

skickas) (två personer). Intervjuperson 1 hade ett förslag på en funktion som jag inte tog upp i enkäten: Att lärare skulle kunna begränsa funktionalitet hos elevernas telefoner under lektionstid, i övrigt så var han mindre intresserad av funktionerna även om han hade kunnat tänka sig statistikfunktionen över vad andra föräldrar tillät. Intervjuperson 2 hade också ett förslag på en funktion: Att barnet skulle kunna få påminnelser exempelvis när han är ute och leker och ska hem och äta eller så, jag valde att inte ha med de funktionerna i enkäten då de redan är grundläggande funktioner i alla mobiltelefoner (alarm och sms). Av de övriga funktionerna så var hon endast lite intresserad av att kunna begränsa användningen under lektionstid och inte alls intresserad av övriga. En nämnvärd sak om svaren på denna fråga är att den enda som valde alla alternativ, alltså var intresserad av alla funktioner, är en av de två personer som inte har någon typ av smartphone i hushållet samtidigt som den andra personen utan smartphone inte var intresserad av något av alternativen. Relaterar jag dessa svar till barnens åldrar så framträder det att de med yngre barn i större utsträckning är positiva till att begränsa in- och utgående samtal men några andra trender är inte tydliga.

Nästa fråga handlar om de funktioner man anser går över gränsen och kränker barnets integritet alternativen var de samma som i frågan före, förutom att det här också fanns ett alternativ med möjlighet att själv skriva ett svar som dock ingen utnyttjade. Den funktion

som överlägset flest ansåg var för kränkande var: Att ge realtidsinformation om vad barnet gör just nu... som arton personer valde. Att låta föräldrarna se barnens position hela tiden eller att skicka varningar om barnet inte är där hen ska vara var inte heller så populära med tretton respektive tio personer som ansåg de vara för kränkande. Resten av alternativen var det mindre än en fjärdedel som valde. Intervjuperson 1 hade lite insikter om ständig positionering då han ansåg att han själv inte hade behov av en sådan funktion, eller någon av de uppräknade funktionerna alls, men att andra föräldrar mycket väl skulle kunna ha behov av det om deras barn exempelvis hade en tendens att rymma hemifrån ofta eller så. Samtidigt ansåg han att en sådan funktion borde ha en begränsning så att den inte kan användas hela tiden. Intervjuperson 2 kände att i princip alla funktioner jag nämnt är att gå för långt och skulle hämma barnets frigörelse ifrån föräldrarna. När det gäller denna fråga finns inga tydliga skillnader mellan de med yngre eller äldre barn.

Är det några av de föreslagna funktionerna som du anser går över gränsen och kränker barnets integritet?

Nästa fråga är: Skulle du vara orolig för ditt barns integritet ifall hen hade en telefon med en sådan app för övervakning? Här har en övervägande majoritet (arton personer) svarat att

det skulle bero på vilka funktioner appen hade, med resten ganska jämt fördelade över Ja (fyra personer) och Nej (tre personer). Denna fråga hade jag tyvärr inte formulerat när jag genomförde intervjuerna så jag har inga svar där. Dock kan man uttyda ur övriga svar att Intervjuperson 2 var orolig för hennes sons integritet även utan en sådan här applikation.

Efter denna fråga delade enkäten på sig igen så att de som svarat Nej fick en öppen fråga om varför de inte oroade sig medan de andra fick svara på vad det var som oroade dem mest med övervakningen samt ifall vem som tillverkat appen hade haft någon betydelse för denna oro. Av de tre som svarade nej på föregående fråga och således fick svara på den öppna frågan här så svarade två. Den ena sa att hen nog var orolig till viss del och den andra att hen räknar med att de gör ett så bra jobb med att uppfostra barnet att hen ska lära sig hur man använder smartphonen.

Det som oroade respondenterna mest med sådan här övervakning var att Att det sparas för mycket data om barnen så jag vill begränsa det oavsett om den är åtkomlig för andra eller ej (sjutton personer), sen Att mitt barn kan känna sig övervakad (sexton personer), Att någon annan, utomstående, kan komma åt data om mina barn (tolv personer) och till sist Att jag inte skulle kunna hålla mig från att kolla barnen hela tiden (sex personer). Intervjuperson 1 var orolig för dels att hans dotter skulle känna sig övervakad men också för att det sparas för mycket data om allt och alla idag och att det bör begränsas. Intervjuperson 2 var mest orolig för att hennes son skulle känna sig övervakad men påpekade också att man inte ska inskränka på någons privatliv mer än nödvändigt och att det är det stora problemet med denna typ av övervakning. De föräldrar med yngre barn var mer oroliga för att någon utomstående skulle komma åt data om barnen än gruppen som helhet samtidigt som de med äldre barn var mer oroliga för att barnet skulle känna sig övervakad.

Den sista frågan i enkäten är ifall vilken leverantör som gjort appen skulle påverka denna oro. Alternativen jag gav var: Nej, det hade inte gjort någon skillnad; Ja, jag hade litat mer på en app från en välkänd tillverkare; Ja, jag hade litat mer på en community-utvecklad app och Ja, jag hade litat mer på en app från en offentlig institution. Tretton personer svarade att det inte hade gjort någon skillnad. För de där det hade spelat roll så hade sex litat mer på en app från en välkänd leverantör, två från en offentlig institution och en person hade litat mer på

en community-utvecklad app. Intervjuobjekten är överrens om att det hade påverkat, men inte hur mycket. Person 1 anser att även om leverantören påverkar så påverkar den inte så mycket att han skulle vara intresserad. Person 2 hade påverkats av vilken leverantör, men hur och hur mycket beror på vilken leverantör. Hon litar inte riktigt på vare sig offentliga institutioner eller välkända mjukvarutillverkare.

Analys och diskussion

I detta kapitel diskuterar jag resultaten från föregående kapitel utifrån mitt syfte och mina tre forskningsfrågor och relaterar det till de artiklar jag presenterade i avsnittet *Tidigare forskning*.

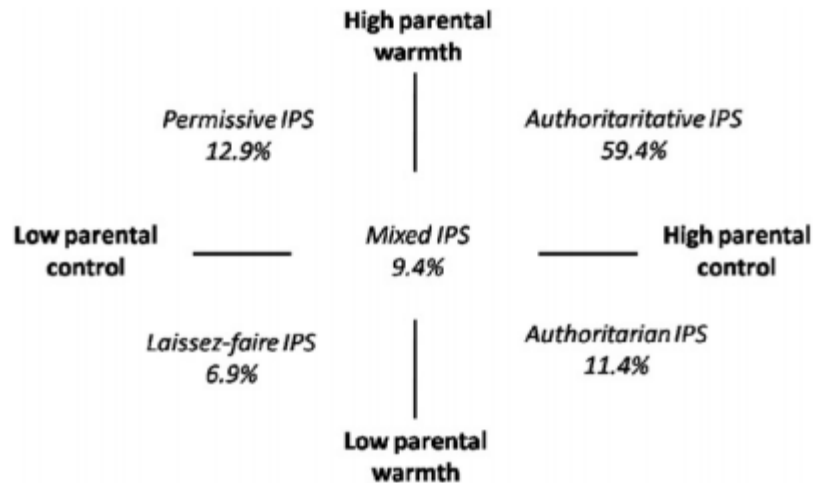
Hur känner föräldrar inför barns smartphoneanvändning?

Överlag är föräldrarna ganska positiva. Det är bara ett litet fåtal som inte låter sina barn använda smartphones och de svar jag fick på frågan *Är du orolig för vad ditt barn gör med den smartphone hen har tillgång till?* indikerar att majoriteten heller inte är särskilt orolig för vad barnet gör med den smartphone de har tillgång till. Många av mina respondenter har mycket unga barn men detta ser inte ut att påverka tillgången till smartphones för de barnen särskilt mycket. Dock är det inga av barnen under tre som har en egen smartphone, vilket kanske inte är så konstigt.

Svaren på vilka funktioner föräldrarna skulle vilja ha indikerar var deras oro ligger. Det framträder att den största oron är att barnen ska dra på sig höga kostnader, antingen genom app-köp eller genom att dra på sig höga mobilräkningar. Att den funktion som flest var intresserade av efter att blockera tjänster som kostar pengar, var att blockera internetåtkomst till vissa sidor, vilket tyder på att det ändå finns en viss oro för vad barnet gör. Jag tolkar det som att föräldrar inte har så stor oro specifikt för smartphones men samtidigt oroar sig för vad deras barn gör på nätet oavsett vilken enhet de använder för att komma åt det. Artikeln från Valcke och hans medförfattare (2011) bekräftar att föräldrar har en viss oro om vilket innehåll barnen kan komma åt när de är online (content risks), och att den oron är befogad då barn har ett högre riskbeteende än vuxna och som dessutom är högre ju yngre de är (Valcke et al. 2011).

Artikeln *Internet parenting styles...* av Valcke och hans medförfattare (2010) tar upp fyra *Internetföräldratyper* som jag beskrev i avsnittet *Tidigare forskning*. Det går ut på att placera föräldrarna på två skalor, en efter hur "varma" de är i sitt föräldraskap (alltså att föräldrarna är förstående och respektfulla gentemot sina barn) när det gäller internetanvändning, och en efter i hur hög grad de kontrollerar barnens användning. Försöker jag kategorisera mina respondenter efter de kriterier som tas upp i artikeln så är det inte helt enkelt då jag inte ställt så många frågor om hur de agerar om vissa situationer uppstår eller liknande. Men jag

kan dra vissa slutsatser efter hur föräldrarna svarat på bland annat frågorna om ifall de har installerat någon form av övervakning, ifall de är oroliga över deras barns användning av smartphones och vilka funktioner de skulle vilja se, respektive absolut inte vilja se i en kontroll-app. Tolkar jag de resultaten så kan jag se att föräldrarna som är med i min undersökning är förhållandevis väl utspridda på kontroll-skalan, vissa hade vela ha alla erbjudna funktioner medan andra knappt är intresserade av några av dem. De alternativ med flest svar är dock de som ger minst kontroll så det är en viss övervikt åt sidan med låg nivå av kontroll, å andra sidan kan man se det faktum att de flesta var intresserade av en övervakningsapp som en indikation på att de vill ha en hög grad av kontroll. Valcke och hans medförfattare (2010) kommer i sin undersökning fram till att ju yngre föräldrarna är och ju mer datorvana de har desto mer kontroll vill de ha. Föräldrarna i min undersökning är relativt unga och har en ganska hög grad av datorvana så därmed drar jag slutsatsen att de mestadels har en hög grad av kontroll, men det skiljer sig förstås från person till person. När det gäller värmen i föräldraskapet så blir det svårare. Dels så har jag inte så många frågor som kan ses som en indikation på detta och dels så är svaren på de få frågor som kan det väl spridda. Valcke och hans medförfattare (2010) kommer fram till att kvinnor och högutbildade har en högre grad av värme i sitt föräldraskap än andra, men det hjälper mig föga då jag varken frågat efter kön eller utbildningsnivå i min enkät. Den av mina frågor som bäst ger en indikation på graden av värme i föräldraskapet är: *Är du orolig för vad ditt barn gör med smartphonen/surfplattan hen har tillgång till?* och framför allt alternativet: *Nej, jag har varit tydlig med riskerna som finns och litar på att mitt barn förstår dem.* Dock var det endast fem av 23 föräldrar som valde det alternativet. Ser man till enkäten som helhet tyder dock det mesta på att merparten av mina respondenter har medel- eller hög grad av värme i sitt föräldraskap. Valcke och hans medförfattare kommer fram till att fördelningen bland föräldratyperna i deras undersökning ser ut som följande figur:

Internet parenting styles (IPS) in the research sample.

Jag finner inget i mitt insamlade material som indikerar att fördelningen skulle se radikalt annorlunda ut, snarare tyder mycket på att fördelningen är likartad, men jag har inte tillräckligt med data för att bekräfta detta. De två personer jag intervjuade var dock lättare att kategorisera och jag skulle bedöma att intervjuperson 1 hör till typen *Permissive*, medan intervjuperson 2 skulle hamna i gruppen *Authoritaritative*.

De två personer som inte lät sina barn använda smartphones indikerade att det var för att barnen inte var tillräckligt mogna ännu.

Vill, och i så fall hur vill föräldrar kontrollera/övervaka barns användning av smartphones?

Resultaten visar ganska tydligt att föräldrar vill kontrollera sina barns användning av smartphones. Över 60% av respondenterna var positiva till en sådan funktion, så länge barnets integritet inte kränktes mer än nödvändigt. Relaterar jag detta till Valckes (2011) studie så ser siffrorna likartade ut. Enligt dem så svarar nära hälften av barnen i deras undersökning att deras internetanvändning hemma kontrolleras av föräldrarna på något sätt, samtidigt som de finner att barnen ofta bedömer graden av kontroll som lägre än vad deras föräldrar gör, alltså borde gruppen av föräldrar som utövar kontroll närma sig samma andel som inom min undersökningsgrupp. Detta innefattar dock också exempelvis att hålla barnen under viss uppsikt när de är online, så resultaten är inte direkt jämförbara med mina. Men en smartphone är en annan typ av enhet som barnen har tillgång till även utanför hemmet och därför kan det vara så att föräldrar känner ett aningen större behov av att

utöva en mer systematisk övervakning då de inte kan ha samma uppsikt som när barnet sitter vid familjens dator. Således anser jag att dessa resultat inte är motsägelsefulla.

Integritetsaspekten är dock återkommande i svaren, både i enkäten och i intervjuerna, så det tar jag som en indikation på att föräldrar inser att sådana här funktioner alltid innebär en viss kränkning av integriteten.

Hur vill de göra detta? Främst, som nämnt ovan, vill de ha kontroll över kostnaderna. De vill inte få några obehagliga överraskningar när mobilräkningen kommer, eller att barnen ska förköpa sig på appar eller annat innehåll med deras bankkort. Föräldrar betalar barns mobilräkningar (Davie et al. 2004) och det finns egentligen ingen gräns för hur höga de kan bli så att föräldrarna vill hindra dem från att skena iväg är inget konstigt. Mobiltelefoner i allmänhet och smartphones specifikt blir ju allt mer av ett betalningsmedel idag då man kan köpa en uppsjö tjänster med endast mobilen som betalningsmedel (exempelvis biljetter till kollektivtrafik) och samtidigt är det något som man ger barn att använda, då är det självklart att det behövs någon form av kontroll eller spärr för kostnaden. Att denna funktion var den mest efterfrågade var inte riktigt vad jag förväntade mig innan genomförandet av studien, men jag tolkar det som om föräldrarna har en hyfsat realistisk bild av riskerna. Att barnen drar på sig en hög mobilräkning är mycket troligare än att de exempelvis ska bli uppvaktade av en pedofil (Valcke et al. 2011, Davie et al. 2004). Å andra sidan så är förstås också konsekvenserna mycket värre av en sådan händelse. Valcke och hans medförfattare (2011) visar att 7,5% av barnen (10-12 år gamla) i deras undersökning har bestämt träff med en okänd person de mött på nätet och att 20% av dessa var ensamma när de mötte upp personen. Även om de flesta av dessa kontakter var med andra barn så tyder de på att det finns en reell risk. Till och med polisen har ju svårt att avgöra ifall en anonym person på nätet är barn eller pedofil så att förvänta sig att barnen ska kunna göra det är nog önsketänkande. Jag har inte riktigt tagit upp pedofilfrågan i min enkät då jag ansåg att den till stor del låg utanför mitt problemområde men så här i efterhand önskar jag att jag hade haft den i beaktande till exempel när jag föreslog funktioner för en kontroll-app. Frågan är om en app hade hjälpt så mycket för det. Om appen hade blockerat all, eller i princip all, internetåtkomst så hade inga pedofiler kunnat komma åt barnen, men då tappar man väldigt mycket av nyttan med en smartphone och dessutom har barn ofta internetåtkomst från

andra håll med (exempelvis vid datorn hemma eller i skolan). Någon form av positionering hade också kunnat vara behjälplig i sådana här situationer men främst när de redan har inträffat, det hade inte gjort mycket för att hindra att de händer från början. Den enda av mina föreslagna funktioner som faktiskt hade kunnat hjälpa för att förhindra något sådant här är att *Ge realtidsinformation om vad barnet gör just nu* men den funktionen skapar förstås en mängd andra problem. För att en sådan funktion ska vara effektiv krävs ju att någon faktiskt kollar vad barnen gör hela tiden, övervakning utan någon som övervakar ger ju bara en falsk trygghet. Sen är det väldigt kränkande för barnens integritet att föräldrarna kan se allt vad de gör hela tiden, speciellt om funktionen ska vara så omfattande att man exempelvis kan se vad barnen skriver i en chatt eller liknande. Enkäten bekräftar också detta då det är den funktion som flest respondenter anser går över gränsen för hur mycket man får kränka barnens integritet. Både Valcke och hans medförfattare (2011) och Valcke och hans medförfattare (2010) samt Wong (2010) indikerar att de bästa metoderna för att förhindra sådana här incidenter är att diskutera med barnen, var tydlig om de risker som finns samt sätt regler och se till att de följs. De kommer också fram till att filtrering, regler och liknande inte hjälper med detta riskbeteende utan det krävs samtal med barnen.

Intervjuperson 1 hade redan aktiverat telefonens inbyggda funktioner för att hindra att hans dotter köper appar och sånt, men såg utöver det inga direkta behov av en sådan här kontroll-app för honom, däremot insåg han att andra föräldrar mycket väl kunde ha andra behov än han. Intervjuperson 2 var mer negativt inställd och ansåg att, även om ett visst behov finns, så blir en sådan app för det mesta en för stor kränkning av barnets integritet.

Vilka risker är förknippade med en sådan kontroll/övervakning?

Min enkät visar på att den största risken som föräldrarna ser är att man kränker barnets integritet, antingen genom att appen sparar onödigt mycket data, att barnet känner sig övervakat eller att föräldrarna inte kommer att kunna hålla sig från att kolla till barnet alltför ofta om möjligheten erbjuds. Ingen av studierna jag har gått igenom tar upp just denna problematik i detalj så jag anser att det behövs mer forskning inom området, men studien (Valcke et al. 2011) kommer fram till att barns upplevelse av att vara övervakade ofta ligger lägre än föräldrarnas upplevelse av att övervaka barnen och att detta är starkt relaterat till hur man använder internet och vad man gör där. De som använder internet minst upplever

sig mest påverkade av denna kontroll medan normalanvändarna, de som främst använder nätet till underhållning och informationssökning, blir minst påverkade. De som använder internet till allt möjligt eller de som mer använder sociala funktioner upplever sig mer kontrollerade än normalgruppen men mindre än gruppen som använder nätet mer sällan. Alltså stämmer studien ganska väl överens med mitt resultat då det tyder på att föräldrarna är oroliga för att barnen ska känna sig övervakade, samtidigt som (Valcke et al. 2011) visar att de faktiskt gör det.

Risken att barn känner sig övervakade kan vid en första anblick verka mindre allvarlig då barn borde vara vana vid att övervakas då de ofta är det under stora delar av sin tid. Men (Valcke et al. 2011) visar att barn som känner sig övervakade på nätet också använder det mindre än andra barn som inte upplever detta. Och det är ett stort problem för de barn som då riskerar att hamna på efterkälken när det gäller IT-kunskaper vilket är väldigt viktigt för deras framtida karriär och liv. Huruvida detta gäller i samma utsträckning för smartphoneanvändning är inte helt klarlagt, men då vi går allt mer ifrån traditionella datorer och mot smartphones och surfplattor som huvudsaklig enhet för att komma åt resurser på nätet så vågar jag påstå att sannolikheten för att smartphonevana ska ha stor betydelse för att kunna leva i framtidens samhälle är stor.

(Davie et al. 2004) kommer fram till att mobiltelefoner underlättar barnens frigörelse från föräldrarna genom att föräldrarna vågar ge barnen mer frihet om de alltid har en direkt kommunikationsväg till dem. Frågan är då om föräldrarna nu vill övervaka deras barns användning av smartphones, vilket min undersökning visar att de vill, kommer övervakningen att motverka denna frigörelse barnen får från att ha en mobiltelefon? Svaret är att det krävs en avvägning av nyttan av en smartphone mot känslan av övervakning som barnen upplever. Vart den gränsen ligger varierar från barn till barn, men med mer forskning skulle man kunna få fram mer generella riktlinjer.

Reflektioner

Undersökningen gav mig insikter om föräldrars attityder kring barns användning av smartphones och specifikt deras attityder kring övervakning och integritet. Till exempel att användningen av smartphones bland barn var större än jag trodde, att föräldrarna vill

övervaka sina barn så länge deras integritet inte kränks i onödan samt att den funktion föräldrar helst skulle vilja se inom detta område är någon form av kostnadskontroll.

Det finns en förbättringspotential i utformningen av min enkät. I min iver att försöka få in så många svar som möjligt så skalade jag bort lite väl många av bakgrundsfrågorna vilket gjorde att, även om jag fick in tillräckligt många svar, så var det svårt att dra några mer långtgående slutsatser ifrån dem. Jag kunde också ha varit mer konsekvent i min utformning av svarsalternativen, till exempel haft ett öppet alternativ på flera frågor eller gjort påståenden som respondenterna fick förhålla sig till på en skala istället för att ha så många fasta alternativ.

Ett problem med denna uppsats är att det inte fanns så mycket forskning inom området tidigare. Det gör att det blir väldigt svårt att hitta relevanta studier att utgå från, men det kan förstås också ses som positivt då det tyder på att jag har hittat ett område där det finns ett behov av forskning. Min lösning på detta var att utgå från forskningsområdena *Kontroll av barns mobiltelefonanvändning* och *Kontroll av barns internetanvändning*. Men de områdena skiljer sig en del från mitt område så det mesta som var relevant för mig var inte huvudpoängerna i de artiklar jag har behandlat utan snarare perifera delar av dem. Syftet med min uppsats var dock deskriptivt och jag tycker att jag har lyckats beskriva relevanta delar av problematiken, med grund i tidigare forskning, på ett tillfredställande sätt.

Slutsats

Jag har lyckats komma fram till några relevanta slutsatser som kan ligga till grund för ytterligare forskning samt några ganska generella råd att ge till föräldrar eller programmakare som funderar på en sådan här applikation.

Jag kommer fram till att de flesta föräldrar är benägna att låta deras barn använda smartphones men är också intresserade av någon form av övervakning av deras barns användning så länge barnets integritet inte kränks mer än nödvändigt, och att den största oron bland de föräldrar som svarade på min enkät var att barnen skulle dra på sig höga räkningar. Därför är min rekommendation att föräldrar nogt överväger huruvida den nytta de får av att övervaka sina barn är värd den inskränkning i barnets privatliv som det innebär. Man bör också ha i beaktande att en alltför hög grad av övervakning mycket väl kan verka hämmande på både barnets upplevelse av frihet och på dess användning av smartphones i stort, vilket i sin tur kan leda till försämrade karriärmöjligheter senare i livet.

Till någon som funderar på att utveckla en sådan här applikation skulle jag ge rådet att nogt överväga vilka funktioner som ska vara med och helst helt välja bort de som anses som mycket kränkande, exempelvis att föräldrarna kan se barnens position hela tiden, då min undersökning visar att barnets integritet är en stor farhåga för föräldrarna. Den tidigare forskning jag har gått igenom tyder också på att en sådan inskränkning av privatlivet kan hämma barnets utveckling.

Min undersökning visar att behovet av ytterligare forskning inom området är tydligt då jag bara har lyckats skrapa lite på ytan och annan forskning finns det inte mycket av samtidigt som det är ett område som engagerar och som kommer att få allt större betydelse ju fler barn som använder smartphones och därmed desto fler föräldrar som vill kontrollera deras barns användning.

Jag tycker att denna studie mycket väl skulle kunna ligga som grund för vidare forskning. Dels det faktum att man kan applicera gängse teorier om *Internet parenting types* även på smartphoneanvändning, men jag har också visat att det finns en efterfrågan och ett behov av någon form av kontroll-applikation för att kontrollera barns användning av smartphones.

Referenser

- Cisco, 2012, *Cisco Visual Networking Index: Global Mobile Data Traffic Forecast Update*, http://www.cisco.com/en/US/solutions/collateral/ns341/ns525/ns537/ns705/ns827/white_paper_c_11-520862.html, använd 24-05-2012
- Cornford, T. och Smithson S., 2006, *Project Research in Information Systems*, Gordonsville, USA: Palgrave Macmillan
- Davie, R., Panting, C. och Charlton, T., 2004. Mobile Phone ownership and usage among pre-adolescents. *Telematics and Informatics* 21, sid 359-373
- Hummel, A., 2009, *The Evolutionary Significance of Gossip*, *Imponderabilia*, <http://imponderabilia.socanth.cam.ac.uk/articles/article.php?articleid=31>, använd 25-05-2012
- Johansen, C., Boice, J.D., McLaughlin, J.K. och Olsen, J.H., 2001. Cellular telephones and cancer – a nationwide cohort study in Denmark. *Journal of National Cancer Institute* 91, sid. 203-207
- Leung, W-C., 2001, *How to design a questionnaire*, *Student BMJ* 9, http://www.cochrane.es/files/Recursos/How_to_design_a_questionnaire.pdf, använd 25-05-2012
- Mölzer, A., 2011, *Skriftlig förklaring för att skydda barn och ungdomar mot kostnadsexplosioner till följd av överdrivet höga mobiltelefonräkningar*, Europaparlamentet, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=WDECL&reference=P7-DCL-2011-0019&language=SV&format=PDF>, använd 25-05-2012
- Patel, R. och Davidson, B., 2011, *Forskningsmetodikens grunder*, Lund: Studentlitteratur AB
- Prisjakt, 2012, *Översikt över Android-telefoner under 1000 SEK* <http://www.prisjakt.nu/kategori.php?k=103#rparams=l=s88001891>, använd 23-05-2012
- Reed, B., 2010, *A brief history of smartphones*, PCWorld, http://www.pcworld.com/article/199243/a_brief_history_of_smartphones.html , använd 23-05-2012
- Rogers, A., 2009. Protecting Children on the Internet: Mission Impossible? *Baylor Law Review* 61:2, sid. 323-356
- Rothman, K.J., 2000. Epidemiological evidence on health risks of cellular telephones. *The Lancet* 356, sid. 1837-1840
- Sharp, H., Rogers, Y. och Preece, J., 2009, *Interaction Design, beyond human-computer interaction*. Chichester, England: Wiley & sons, Ltd
- Valcke, M., Bonte, S., De Wever, B. Och Rots, I., 2010. Internet parenting styles and the impact on Internet use of primary school children. *Computers & Education* 55, sid. 454-464
- Valcke, M., De Wever, B., Van Keer, H. och Schellens, T., 2011. Long-term study of safe Internet use of young children. *Computers & Education* 57, sid. 1292-1305

Wong, Y. C., 2010. Cyber-Parenting: Internet Benefits, Risks and Parenting issues. Journal of Technology in Human Services 28, sid. 252-273

Zeigler, C., 2011, *Android History*, The Verge,
<http://www.theverge.com/2011/12/7/2585779/android-history>, använd 23-05-2012

Bilaga 1. Enkätfrågor

Hur gammal är du?

Hur många barn har du?

Hur bedömer du dina egna IT-kunskaper?

Hur gamla är dina barn?

Hur bedömer du ditt barns IT-kunskaper?

Hur bedömer du ditt/dina barns generella IT-kunskaper i jämförelse med dina egna?

Vad finns tillgängligt i ert hushåll?

Har ditt barn tillgång till en smartphone eller surfplatta?

Varför har inte ditt barn tillgång till en smartphone?

Skulle en telefon eller app med funktioner för att kontrollera barnets användning göra dig mer benägen att tillåta smartphone-användning för dina barn?

Är du orolig för vad ditt/dina barn gör med telefonen/plattan hen har tillgång till?

Har du installerat någon form av program för att övervaka eller begränsa smartphonen/surfplattan som ditt barn har tillgång till?

Skulle du vilja ha en sådan typ av programvara på ditt barns telefon?

Vilka funktioner skulle du vilja se i en sådan kontroll-app?

Är det några av de föreslagna funktionerna som du anser går över gränsen och kränker barnets integritet?

Skulle du vara orolig för ditt barns integritet ifall hen hade en telefon med en sådan app för övervakning?

Varför är du inte orolig för barnets integritet när det gäller smartphoneanvändning?

Vad är det som oroar dig mest med denna typ av övervakning?

Hade vem som tillverkat appen i fråga spelat någon roll för oron om barnets integritet?

Bilaga 2. Transkription av intervju 1 (Man) (4 min 27 sek)

Hur gammal är du?

32

Ok, hur många barn har du?

Jag har en dotter på 5 år.

Så hon har inte börjat skolan än?

Nej precis, hon börjar i höst.

Var och hur bor du?

Jag bor i en hyreslägenhet i centrala Göteborg, och min dotter bor hos mig halva tiden.

Ok, då kommer vi in på lite frågor om IT-vana och så...

Ok.

Hur bedömer du dina IT-kunskaper på en skala från ett till fem?

Hur menar du då? Datorer eller något annat?

Jo, allmänt sådär. Känner du att du vet vad du gör när du sitter vid datorn?

Jo, det tycker jag väl..... Kanske inte hela tiden men jag har rätt bra koll.

Så kanske tre-fyra på skalan?

Jo, fyra blir nog bra.

Mhm. Och din dotter, vart hamnar hon på samma skala?

Det beror ju på,.. menar du i jämförelse med andra i hennes ålder eller vad?

Nja jo... Jag menar i allmänhet fast självklart så blir det ju i jämförelse med andra i hennes åldersgrupp. En femåring kommer ju aldrig att ha samma IT-vana som en tolvåring.

Ja, ok. Jag skulle nog säga fyra... Hon gillar Ipaden.

För en femåring då?

Ja precis.

Ok. Skulle du säga att hon är bättre på IT än vad du är?

Nej det skulle jag inte alls säga... Vissa saker har ju hon mer erfarenhet på än mig, typ vissa ipad-spel och så... Men det är ju jag som hjälper henne med saker på datorn, inte tvärt om.

Ja, ok. Tror du det kommer att förändras?

Ja självklart kommer hon att lära sig saker under sin uppväxt och i skolan och så, som inte jag kan... Men jag är också ganska datorintresserad så jag tror att jag kommer fortsätta vara den som hjälper... I alla fall i ganska många år till.

Ja, ja.

Vad har ni för IT-saker i er familj? Alltså datorer, mobiltelefoner och sånt.

Ja vi har tre datorer. En stationär för att spela och så på, en laptop och en mediaburk som är kopplad till teven.

Ok, och mobiler, surfplattor och så?

Jag har en Iphone och så har vi en Ipad hemma, sen har [min dotter] en vanlig mobil.

Alltså inte en smartphone?

Nä..Precis.

Varför ingen smartphone?

Dels så känner jag inte riktigt att hon behöver det och sen är förstås kostnaden ett problem... Jag har en Iphone och min dotter vill förstås ha en sån med... Och det hade ju gjort det lättare för mig med.... Men Iphones är ganska dyra.

Jo, det är klart. Finns det något som skulle göra att du ändrar dig i denna fråga?

Jo, alltså... När hon blir äldre så blir det förstås en Iphone.

Jo, det förstås... Men finns det något som skulle göra att hon skulle få en nu... typ någon form av kontroll-app eller så?

Nja, tveksamt. Hon behöver inte det nu så jag ser ingen anledning till att lägga en massa pengar på det.

Nej, ok. Har ni bredband hemma och så?

Ja det har vi... Fiber och trådlöst nät och så där.

Vilka av de här sakerna har din dotter tillgång till? Alltså datorer, telefoner osv.?

Tja, hon använder Ipaden en hel del när hon är hemma hos mig... Och sen använder hon laptopen ibland... Mest Ipaden dock.

Vad gör hon på den?

Spelar mest, och tar en del kort och filmer och så.

Inte så mycket surfande?

Nej, faktiskt inte... Jag använder den mest till att surfa med men hon är mer intresserad av spel och så.

Beror det på att hon är lite för ung kanske? Jag menar, läsförståelsen är väl inte så hög för en femåring?

Jo, det är nog en bidragande orsak... Men hon har heller inte så mycket att göra på nätet, hon är ju för liten för facebook och sånt och hon går inte i skolan än och så...

Behovet är inte så stort?

Nä, just det.

Är du orolig för vad hon gör med Ipaden när hon använder den?

Nej, inte egentligen... Hon surfar som sagt inte så mycket och apparna hon använder är barnvänliga.

Mhm. Håller du henne under uppsikt när hon använder Ipaden?

Nej, inte mer än vanligt.

Du håller alltid lite koll?

Ja precis. Hör jag att det blir för tyst eller för högljutt eller så så går jag och kollar till.

Har du installerat någon form av övervakningsprogram eller så på Ipaden?

Nej, men jag har ställt in så att hon inte kan köpa appar och så utan att jag ger lösenordet.

Med de inbyggda funktionerna?

Ja, precis.

Är någon form av kontroll-app något du skulle kunna vara intresserad av?

Tja, det är inget krav men om det fanns på telefonen så skulle jag kanske använda det... Det beror ju på funktionerna.. Och hur säker den är och så... jag menar, vad skulle fördelen vara för mig?

Ja till exempel skulle det kunna vara en funktion som larmar ifall [din dotter] inte är i skolan när hon borde vara där. Eller att telefonen begränsas så att hon bara kan ringa telefonnummer som du har godkänt.

Nja, jag känner inget behov av att övervaka henne såhär riktigt... Jag litar på henne så det här kanske skulle kännas som om jag inte gjorde det.

Jag förstår. Kanske någon form av begränsning för vad man kan göra på lektionstid eller så?

Jo, men fortfarande tycker jag inte att jag riktigt har behov av det... Jag vet ju inte heller hur hon kommer att bete sig i skolan... Skulle hon börja missköta sig så kanske det skulle vara idé, men jag tror inte hon kommer göra det. Jag litar på henne, som sagt.

Jag förstår. Du känner alltså att det skulle vara en kränkning av hennes privatliv?

Det är det ju. Jag vill inte göra det utan en anledning och det har jag ingen nu.

Ok ok. Men du kan se nytta, jag menar, alla barn är ju inte lika snälla som [din dotter]?

Ha... Jo absolut. Hade jag haft en skitunge så hade bilden förstås sett annorlunda ut...

Jojo, he. I den hypotetiska situationen, finns det några funktioner du skulle vilja se?

Förutom de du pratade om innan?

Ja, precis. Eller ifall du tycker någon av dom var väldigt bra eller så.

Ja,... kanske någon funktion så att en lärare kan stänga av vissa saker. Typ "Inga sms under lektionen" eller så.

Ja, det är en möjlighet. Dock är det svårt att genomföra om inte alla har samma system.

Jo, det förstås. Men det borde gå att lösa.

Jo, fast det kräver nog att tillverkarna gör det gemensamt.

Ja, men det borde ju gå.

Ja, finns efterfrågan så lär det ju komma. Eller så kanske det blir någon form av begränsning i det trådlösa så att internetåtkomsten stängs av under lektionerna eller så. Fast då handlar det mer om en infrastrukturlösning än en smartphone-app, som jag undersöker här.

Jo, det förstås.

En funktion som jag tänkt på är någon form av statistik över vad andra föräldrar har begränsat på telefonerna, som något form av beslutsstöd för föräldrar, hade det varit intressant?

Ja, kanske det... Då får man ju lite mer tyngd bakom sina regler och så.

Ja precis.

Det kan nog vara en bra idé. Fortfarande så tror jag inte att det är något för mig och [min dotter], men för andra kan det absolut vara något.

Så bra. Finns det några tänkbara funktioner som du absolut inte hade velat se? Alltså som du anser kränker barnets privatliv så mycket att det inte skulle vara med i en app? Jag tänker på exempelvis att barnets position hela tiden finns tillgänglig för föräldrar eller så.

Ja, det låter lite hårt förstås...Men om ens barn håller på och rymmer hela tiden eller så så kanske...

Ok...

...då kanske det är idé. Men det känns inte riktigt riktigt tycker jag. Skulle en sådan funktion finnas så tycker jag att man borde begränsa den på nåt sätt... Så att man inte kan kolla hela tiden utan bara i vissa situationer eller så.

Jo. Något annat?

Inget som jag kommer på på rak arm så här...

Nej, ok. Kanske att blockera internetåtkomst eller så?

Nja, det är svårt att svara på. Jag har inte det behovet men andra kanske har det... Å andra sidan så kanske det inte är så stor idé med en smartphone utan internet?

Nej, det gör ju den mindre nyttig förstås.

Vad skulle du säga är det du oroar för med sådana här grejer? Alltså varför är du orolig för din dotters privatliv, är det för att någon annan skulle komma åt data om henne... Eller för att hon skulle känna sig övervakad.. Eller nåt annat?

Ja, självklart är jag orolig för att hon ska känna sig övervakad men också att någon ska komma åt privata saker. Jag menar, allt på nätet kommer ju fram förr eller senare och då tycker jag att man bör begränsa hur mycket som man lägger upp. Speciellt om ett barn va.

Jo absolut... Tror du att det hade spelat roll ifall appen kom ifrån en välkänd leverantör? Typ att Apple gjorde en sådan app själva eller kanske att skolverket skulle göra en app eller så?

Jo, självklart hade det gjort skillnad men inte så mycket att jag hade velat ha en.

Nej ok. Det var det hela, så tack för din tid.

Bilaga 3. Transkription av Intervju 2 (Kvinna) (4 min 43 sek)

Hur gammal är du?

Jag är 30.

Och, hur många barn har du?

Jag har en son, [namn]. Han är sju år.

Ok. Vart bor du, och hur..?

Jag bor i ett radhus i nordöstra Göteborg.

Bara du och [din son], eller?

Nej, jag bor med min sambo som är [barnets] pappa.

Fint. Nu kommer lite frågor om IT-vana och liknande...

Hur skulle du bedöma dina IT-kunskaper från ett till fem?

Tja.. tre, tror jag. Jag använder datorn rätt mycket, både hemma och på jobbet.

Ok, så du har ganska bra koll.

Tja, det beror ju på vem man jämför med men jag tycker nog jag fixar det jag behöver.

Jag förstår. Och vart skulle [din son] hamna på samma skala. Alltså jämfört med andra i hans åldersgrupp eller så.

Jag tror att han ligger på ungefär samma nivå som sina klasskompisar.

Ok, så kanske en trea då?

Jo...

Mhm. Tror du att [din son] är bättre på sånt här än vad du är?

Nja. Alltså, han kan ju mer än mig när det gäller spel och sånt och han är snabbare än mig på mycket men han kan ju inte Office och så... som jag kan.

Ok, så det varierar?

Mm, just det.

Tror du det kommer att ändras den närmaste tiden?

Det tror jag absolut. På mellanstadiet tror jag att de kommer att lära sig mer kontorsprogram och sånt i skolan... men det är ju några år tills dess.

Jo, det förstås. Vad har ni för IT-prylar i er familj? Alltså datorer, mobiltelefoner och sånt.

Menar du som [min son] får använda, eller...

Nej, jag menar alla prylar som finns i hemmet.

Ja ok, vi har en stationär dator och så har min sambo en laptop. Sen har jag en dator från jobbet också.

En laptop?

Jo.

Mobiltelefoner?

Jo, det har vi ju förstås... Varsin.

Även [din son]?

Ja.

Är det smartphones eller vanliga mobiltelefoner?

Det här är min telefon. [Visar upp en mobiltelefon]

Så, nej. Och din son?

[min son] har en av våra gamla.

Och sambon?

Samma som mig.

Och ingen surfplatta eller så?

Nej.

Ok. Finns det någon speciell anledning till att ni inte har smartphones i familjen?

Nej alltså,.. vi lägger hellre pengarna på andra saker, helt enkelt.

Som?

Tja, semesterresor eller roliga saker eller så.

Så du anser inte att mobiltelefoner är roliga saker?

Nej. De är ju bra att ha och så.. men de är inte roliga. Inte som något instrument eller så.

Finns det något som skulle få dig att skaffa smartphones till familjen?

Nja, alltså... Nästa gång vi köper nya blir det väl det... Dom kostar ju inte så mycket nu...

Nej...

Jag vet inte, vi är inte fattiga eller så... Det är bara det att vi hellre har en veckas längre semester eller så än en massa teknikprylar...

Mm...

Så någon form av program för att kontrollera din sons användning hade inte påverkat detta till eller från?

Nej, inte alls.

Jag förstår. Har ni bredband hemma?

Ja det har vi.

Har din son tillgång till datorerna hemma?

Ja, han spelar rätt mycket på datorn och så.

Inget annat?

Jo, han pillar en hel del, laddar ner och håller på.

Surfar?

Ja...

Oroar du dig för vad han gör när han sitter vid datorn?

Inte direkt... Vi har pratat med honom om det där.

Att vara försiktig på nätet och så?

Ja, exakt.

Så du håller inte honom under uppsikt när han sitter vid datorn?

Nej alltså... Datorn står i hallen så lite uppsikt har jag ju... Och jag menar, jag håller ju koll på honom ändå liksom...

Men ingen extra koll vid datorn?

Nej... Det är klart att jag skulle se om han gjorde nåt han inte fick... Jag menar... Man kastar ju ett öga på han då och då hela tiden...

Det är klart...

Har du installerat någon typ av övervakningsprogram, blockeringar eller liknande på datorn?

Nej... Det är mest min sambo som håller koll på det där men det skulle han aldrig gjort utan att kolla med mig...

Nej..

Antivirus och brandvägg och så har vi ju...

Och ni har samma konto, alltså, har ni olika inlogningar?

Jo vi har det men datorn är alltid igång så alla använder ändå samma...

Ah ok. Resten av frågorna handlar om kontroll av barn via deras smartphones så du får tänka dig att om din son hade en smartphone så...

Ok.

Så, om din son nu hade en smartphone, skulle du då vara intresserad av att hålla koll på honom genom den?

Du menar typ vart han är och så?

Ja eller vad som helst.

Det beror på...

Jo, vi kommer in på det lite senare men om vi nu bara tänker oss någon form av program eller funktion för att hålla koll eller begränsa eller så.

Det är svårt att svara på utan att veta vad det innebär.

Det skulle kunna vara allt från att till exempel göra så att han inte kan spela spel på lektionstid, eller skicka sms, till att du hela tiden vet exakt vart han är.

Ja det beror ju på, alltså... Jag kan absolut tänka mig lite mildare kontroll, men att hela tiden veta vart han är... Då känns det som om jag inte litar på honom... Sen finns det förstås situationer där jag hade varit väldigt glad att veta det, men det känns inte helt rätt bara.

Jag förstår. Vad hade du tyckt var ok då?

Tja, att inte skicka sms på lektionerna är ju inte fel.

Ok. Säg att det var ett program som höll koll på vart han var men som inte visade det för någon utan bara typ skickade ett sms om han inte var i skolan på skoltid eller så?

Jo, kanske. Det är alltså ingen som kan se vart han är?

Nej precis, eller, myndigheter och så kan ju alltid hitta en telefon men de kan de ju även på vanliga mobiler, men ingen mer än nu i alla fall.

Jo,.. det hade kanske varit intressant. Fast, hade han skolkat en massa så hade jag nog fått reda på det så småningom ändå.

Jo, det är klart. Någon form av blockering då, kanske? Så att han bara kan ringa de nummer som ni har bestämt.

Naej, då känns det som jag inte litar på honom igen.

Ok. En annan funktion som jag funderat lite på är typ att man får statistik om vad andra föräldrar har satt för regler. För stöd när man ska bestämma sina regler, skulle det vara nåt?

Menar du telefonregler då, eller mer typ allmänna regler?

Det ena utesluter inte det andra...

hm..Det skulle kunna vara bra. Fast jag menar, jag pratar ju med andra föräldrar och så, så jag har ju ändå ganska bra koll på vad deras barn får göra och så.

Jo, men det kanske ändras när han blir äldre?

Ja, det gör det nog... Fast att han blir äldre innebär ju också att vi ger honom mer eget ansvar.

Mhm. Så inte så intressant då?

Nej, inte direkt.

Kommer du på något annat som du skulle ha nytta av i en sån här applikation?

Svår fråga... Kanske typ påminnelser... när han ska gå hem eller så.

När han är ute och leker och så, eller?

Ja just det.

Finns det några funktioner som du verkligen inte skulle vilja se i ett sådant program? Typ något som du anser kränker barnets integritet eller privatliv för mycket.

Det mesta vi pratat om känns lite så... Men det beror ju på vad man gör med dem förstås.

Ok...

Ja, alltså att hela tiden veta vart ens barn är känns som om det skulle kunna hämma hans frigörelse från föräldrarna, och samma gäller typ allt vi har pratat om.

Jo, så kan man absolut se det... Men det är ju skillnad på exempelvis en femåring och en tioåring... För en

femåring kanske det inte känns så konstigt att föräldrarna vet vart han är hela tiden.

Nej, det är klart.

Så vad är det du oroar dig för, om jag får provocera lite?

Öh... Hur menar du?

Jo alltså, vad är det som är problemet med att kränka hans privatliv? Han är ju ett barn så hans behov av privatliv är ju inte lika stort som en vuxens.

Jag anser nog att det är det...

Jo, men jag menar, det är ju andra standarder som gäller för ett barn. De har inte samma rättigheter eller skyldigheter som vuxna.

Och? Det är ju fortfarande en kränkning.

Jo jo. Men var ligger oron? Är du orolig för att någon ska komma åt hans position eller annan data om honom eller handlar det mer om att han känner sig övervakad... eller nåt annat?

Tja, av dom så är det att han skulle känna sig övervakad. Men det handlar mer om, för mig så tycker jag inte man ska inskränka privatlivet mer än nödvändigt.

Och du anser att detta innebär en mer än nödvändig kränkning?

Ja, alltså... att hela tiden veta vart han är är ju absolut det.

Men kanske inte att hindra sms under lektionstid?

Nej, inte just den då kanske. Men skolorna har väl sina regler för sånt där. Jag menar, om skolorna inte vill att barnen ska skicka sms på lektionerna så får de förbjuda det.

Jo absolut. De flesta skolor har redan sådana regler.

Så då behövs väl inget program för det?

Nej, men det kanske hade underlättat för läraren?

Jovisst hade det det, men är det värt det?

Det är ju lite det jag försöker utreda.

Jaha ok ok...

Sista frågan: Hade vem som gjort en sådan applikation påverkat vad du tycker om den? Alltså om exempelvis kommunen hade kommit med en barn-applikation eller om en välkänd tillverkare gjort en barntelefon med sådana funktioner eller så?

Nja, jag vet inte om jag litar på någon av dem...

Men om det kom från någon du litade på?

Jo, det är klart att det hade påverkat. Hur mycket och åt vilket håll beror ju på vem som gjort den.

Jag förstår. Det var det hela. Tack för intervjun.